

Sbírka zákonů

Československá socialistická republika

ČESKÁ
SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

SLOVENSKÁ
SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

Částka 21

Vydána dne 3. července 1973

Cena

OBSAH:

73. Zákon o branné výchově
74. Zákon, kterým se mění zákon č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních
75. Usnesení předsednictva Federálního shromáždění Československé socialistické republiky o vyhlášení doplňovacích voleb ve volebním obvodu č. 76 pro volby do Sněmovny lidu Federálního shromáždění Československé socialistické republiky
76. Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení doplňovací volby do Západočeského krajského národního výboru ve volebním obvodu č. 26 (Karlovy Vary II)
77. Usnesení předsednictva Slovenské národní rady o vyhlášení doplňovacích voleb do Národního výboru hlavního města SSR Bratislavy ve volebním obvodu č. 53
78. Vyhláška federálního ministerstva financí o vydání pamětních stříbrných padesátikorun k 200. výročí narození Josefa Jungmanna

73

ZÁKON

ze dne 27. června 1973

o branné výchově

Zajištění spolehlivé obrany Československé socialistické republiky je pod vedením Komunistické strany Československa trvalým úkolem celé společnosti, ozbrojených sil, státních, hospodářských a společenských orgánů a organizací, všeho lidu. Nedílnou součástí přípravy občanů k obraně Československé socialistické republiky je branná výchova. Prohlubování branné výchovy na vyhraněné třídních a internacionálních základech, posilování jednoty ozbrojených sil a lidu tak, aby obrana socialistické vlasti a socialismu byla vrcholnou povinností a věcí cti každého občana, je důležitým úkolem branné politiky státu.

Proto se Federální shromáždění Československé socialistické republiky usneslo na tomto zákoně:

§ 1

Účel zákona

Tímto zákonem se stanoví cíle, obsah a rozsah branné výchovy, způsob jejího řízení, práva a povinnosti orgánů, organizací a účastníků branné výchovy.

ČÁST PRVNÍ

ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 2

Cíl branné výchovy

Hlavním cílem branné výchovy je dosáhnout, aby každý československý občan cítil vysokou odpovědnost za osud své socialistické vlasti, byl vždy

připraven postavit se na její obranu a obětavě bojovat za její svobodu a nezávislost, za vítězství komunismu v naší vlasti.

§ 3

Obsah a rozsah branné výchovy

(1) Obsahem branné výchovy je na základě marxismu-leninismu soustavně utvářet, prohlubovat a upevňovat socialistické vlastenectví, proletářský internacionalismus a uvědomělý vztah občanů k obraně Československé socialistické republiky a k tomu potřebné odborné a technické vědomosti, dovednosti a návyky, fyzickou zdatnost a psychologickou odolnost.

(2) Branná výchova zahrnuje brannou výchovu žáků, učňů a studentů, přípravu branců, brannou přípravu vojáků v záloze, přípravu občanů k civilní obraně, zájmovou brannou činnost a další činnosti směřující ke stanoveným cílům branné výchovy.

§ 4

Účast občanů na branné výchově

(1) Účast občanů na branné výchově vyplývá z ustanovení Ústavy Československé socialistické republiky o obraně vlasti a jejího socialistického zřízení, z potřeby organizovat úsilí občanů o obranu Československé socialistické republiky, z jejich zájmu o zabezpečení této obrany a odpovědnosti za ni, z uvědomělosti a odhodlání bránit svou vlast.

(2) Se zřetelem k potřebám zabezpečení obrany Československé socialistické republiky, zejména v době branné pohotovosti státu, může vláda Československé socialistické republiky zavést povinnou účast občanů na branné výchově, pokud není stanovena tímto zákonem.

ČÁST DRUHÁ

ŘÍZENÍ BRANNÉ VÝCHOVY

§ 5

(1) Vláda Československé socialistické republiky v souladu s koncepcí stanovenou Radou obrany státu přijímá opatření k jednotnému provádění branné výchovy v Československé socialistické republice a stanoví federálním ministerstvům a ostatním federálním ústředním orgánům státní správy úkoly k jejímu zabezpečení.

(2) Vláda České socialistické republiky a vláda Slovenské socialistické republiky v souladu s koncepcí branné výchovy a s opatřeními přijatými vládou Československé socialistické republiky k jednotnému provádění branné výchovy stanoví úkoly branné výchovy ministerstvům, ostatním ústředním orgánům státní správy republik a národním výborům.

§ 6

(1) Federální ministerstva a ostatní federální ústřední orgány státní správy a ministerstva a

ústřední orgány státní správy republik činí ve své působnosti opatření nutná k zabezpečení branné výchovy, stanoví úkoly podřízeným orgánům a organizacím a kontrolují jejich provádění.

(2) Federální ministerstvo národní obrany, a pokud jde o přípravu k civilní obraně, též federální ministerstvo vnitra, vydává směrnice a metodické pokyny k zajištění jednotného provádění branné výchovy, poskytuje odbornou pomoc a v součinnosti s příslušnými federálními orgány nebo orgány republik sleduje provádění branné výchovy.

§ 7

(1) Národní výbory zabezpečují úkoly branné výchovy podle obecně závazných právních předpisů, usnesení vlády České socialistické republiky a vlády Slovenské socialistické republiky a směrnic příslušných ministerstev; řídí provádění branné výchovy v organizacích jimi řízených nebo spravovaných; národní výbory vyšších stupňů usměrňují, kontrolují a řídí provádění branné výchovy u národních výborů nižších stupňů.

(2) Národní výbory spolupracují s ostatními orgány a organizacemi při provádění branné výchovy, sjednocují jejich činnost a vedou občany k odpovědnému postoji při plnění úkolů branné výchovy.

§ 8

Organizace, jejich vedoucí pracovníci, jakož i vedoucí pracovníci organizačních jednotek těchto organizací plní v branné výchově úkoly podle pokynů nadřízených orgánů. Při plnění úkolů branné výchovy vzájemně spolupracují.

§ 9

(1) Společenské organizace a orgány Národní fronty se aktivně podílejí na branné výchově z hlediska svého společenského poslání.

(2) Svaz pro spolupráci s armádou jako dobrovolná branná společenská organizace plní úkoly vyplývající z potřeb obrany Československé socialistické republiky a v rozsahu své působnosti poskytuje pomoc jiným organizacím při plnění úkolů branné výchovy.

ČÁST TŘETÍ

BRANNÁ VÝCHOVA ŽÁKŮ, UČŇŮ A STUDENTŮ

§ 10

Branná výchova žáků, učňů a studentů ve školách a ve výchovných zařízeních utváří jejich branné vlastnosti, především uvědomělý vztah k obraně, utváří a prohlubuje jejich branné vědomosti, dovednosti a návyky.

§ 11

(1) Za brannou výchovu ve školách a ve výchovných zařízeních odpovídají v rámci své pů-

sobnosti ministerstvo školství České socialistické republiky a ministerstvo školství Slovenské socialistické republiky. Spolupracují přitom s ostatními ústředními orgány státní správy, do jejichž působnosti spadá řízení škol a výchovných zařízení.

(²) Ministerstvo školství České socialistické republiky a ministerstvo školství Slovenské socialistické republiky

- a) stanoví ve spolupráci s federálním ministerstvem národní obrany a federálním ministerstvem vnitra zásady, obsah a hlavní úkoly pro brannou výchovu žáků, učňů a studentů;
- b) zabezpečují, aby branná výchova byla organickou součástí výchovy a vzdělávání žáků, učňů a studentů a aby se uskutečňovala v povinném branném vyučování, v ostatních vyučovacích předmětech, v jiných formách vyučování a v zájmové branné činnosti;
- c) vytvářejí příznivé podmínky pro brannou výchovu, metodicky řídí školské orgány nižších stupňů;
- d) zabezpečují přípravu pedagogických pracovníků pro brannou výchovu ve školách a ve výchovných zařízeních.

§ 12

(¹) Krajské a okresní národní výbory řídí a zabezpečují brannou výchovu ve školách a ve výchovných zařízeních ve své působnosti. Přitom spolupracují s příslušnými společenskými organizacemi a orgány ozbrojených sil.

(²) Národní výbory vytvářejí pro brannou výchovu ve školách a ve výchovných zařízeních potřebné podmínky, zejména kádrové, materiální a finanční. Dbají, aby učitelé, vychovatelé, ředitelé škol a školní inspektoři měli pro brannou výchovu a její řízení odpovídající politickou a odbornou kvalifikaci.

ČÁST ČTVRTÁ PŘÍPRAVA BRANCŮ

§ 13

Příprava branců přispívá k upevnování jejich uvědomělého aktivního vztahu k vojenské službě, aby si branci osvojili vědomosti, dovednosti a návyky branného charakteru tak, jak to vyžaduje jejich zařazení v ozbrojených silách a bojová připravenost vojsk.

§ 14

(¹) Příprava branců se svěřuje do odpovědnosti Svazu pro spolupráci s armádou. Svaz pro spolupráci s armádou organizuje a provádí tuto přípravu podle požadavků federálního ministerstva národní obrany. Spolupracuje přitom s příslušnými orgány státní správy, ozbrojených sil, společenskými a jinými organizacemi.

(²) Příprava branců a odvedenců se provádí od 1. ledna roku, v němž dovrší 18 let, do nástupu

vojenské činné služby. Výběr branců pro jejich přípravu zabezpečují federální ministerstvo národní obrany, orgány jím určené a národní výbory.

ČÁST PÁTÁ

BRANNÁ PŘÍPRAVA VOJÁKŮ V ZÁLOZE

§ 15

Branná příprava vojáků v záloze posiluje vědomí jejich odpovědnosti za obranu socialistické vlasti, prohlubuje jejich vztah k ozbrojeným silám a přispívá k jejich trvalé připravenosti pro úkoly v ozbrojených silách.

§ 16

(¹) Za brannou přípravu vojáků v záloze odpovídá ve své působnosti federální ministerstvo národní obrany a federální ministerstvo vnitra.

(²) V rozsahu dohodnutém s těmito ministerstvy se na branné přípravě vojáků v záloze podílí Svaz pro spolupráci s armádou a jiné organizace.

(³) Obsah a rozsah branné přípravy vojáků v záloze určuje podle potřeb Československé lidové armády federální ministerstvo národní obrany a podle potřeb vojsk ministerstva vnitra federální ministerstvo vnitra.

(⁴) V rámci branné přípravy vojáků v záloze organizují a provádějí podle směrnic federálního ministerstva národní obrany a federálního ministerstva vnitra zdokonalovací přípravu vojáků v záloze orgány vojenské správy a příslušné orgány ministerstva vnitra. Masovou politickou práci v branné přípravě vojáků v záloze organizují a provádějí orgány vojenské správy spolu s národními výbory, společenskými a jinými organizacemi.

ČÁST ŠESTÁ

PŘÍPRAVA OBČANŮ K CIVILNÍ OBRANĚ

§ 17

Příprava občanů k civilní obraně posiluje odpovědnost občanů za jejich připravenost k civilní obraně, zabezpečuje, aby si osvojili vědomosti a dovednosti k ochraně, zejména před účinky zbraní hromadného ničení, znali své úkoly pro evakuaci a byli připraveni podle svých schopností pomáhat při likvidaci následků nepřátelského napadení.

§ 18

(¹) Přípravu občanů k civilní obraně organizuje federální ministerstvo vnitra. Za provádění přípravy občanů k civilní obraně odpovídají vedoucí organizací a předsedové národních výborů (velitelé civilní obrany) v mezích své působnosti. Zvláštní pozornost přitom věnují zapojení mládeže, která se po ukončení povinné školní docházky nezúčastňuje další branné výchovy ve školách.

(²) Provádění některých úkolů v přípravě občanů k civilní obraně může federální ministerstvo

vnitřně svěřit po vzájemné dohodě společenským organizacím.

ČÁST SEDMÁ

ZÁJMOVÁ BRANNÁ ČINNOST

§ 19

Zájmová branná činnost umožňuje občanům, aby uplatňováním svých osobních schopností a zálib přispívali k plnění úkolů spojených s obranou socialistické vlasti, přispívá k jejich ideové výchově, zvyšuje jejich brannou angažovanost, rozvíjí jejich morální a volní vlastnosti, posiluje jejich branné a technické vědomosti, dovednosti a návyky, jejich tělesnou zdatnost a psychickou odolnost, potřebné k obraně socialistické vlasti.

§ 20

Zájmovou brannou činnost provádějí společenské organizace, u nichž branná výchova je součástí jejich činnosti; přitom spolupracují s federálním ministerstvem národní obrany, federálním ministerstvem vnitra, ministerstvem školství České socialistické republiky a ministerstvem školství Slovenské socialistické republiky, popřípadě s jinými orgány a organizacemi. Ve vzájemné spolupráci organizují též branné sportovní a technické soutěže.

ČÁST OSMÁ

PRÁVA A POVINNOSTI ORGÁNŮ, ORGANIZACÍ A ÚČASTNÍKŮ BRANNÉ VÝCHOVY

Společná ustanovení

§ 21

⁽¹⁾ Orgány a organizace, které plní úkoly v branné výchově, odpovídají za jejich všestranné zabezpečení a za jejich splnění. Dbají, aby branná výchova byla součástí jejich výchovné činnosti. Soustavně pečují o doplňování a přípravu kádrů, podněcují a podporují činnost dobrovolných pracovníků a vytvářejí v rámci platných předpisů podmínky pro zhodnocení a ocenění jejich činnosti. Materiální a finanční prostředky na brannou výchovu zajišťují ve svých plánech a rozpočtech.

⁽²⁾ Ústřední orgány a organizace, které odpovídají za brannou výchovu, zabezpečují ve své působnosti teoretické zpracování otázek branné výchovy v souladu se státním plánem rozvoje vědy a techniky. Úkolem organizací, které plní úkoly v branné výchově, je praktické využití výzkumu v oblasti branné výchovy.

§ 22

⁽¹⁾ Národní výbory rozvíjejí masovou politikou práci v branné výchově a k tomu zejména využívají činnost osvětových zařízení.

⁽²⁾ Při zpracovávání a schvalování projektových úkolů pro bytovou a občanskou výstavbu sídlišť a zařízení přihlížejí národní výbory k potřebám branné výchovy. Investoři bytové a občanské výstavby jsou povinni zabezpečovat tyto potřeby při vypracování projektů a při provádění výstavby.

⁽³⁾ Národní výbory, ozbrojené síly a další orgány a organizace umožňují využívání svých zařízení pro provádění branné výchovy v přiměřeném rozsahu a zpravidla bezplatně.

§ 23

Poskytování pracovního volna a náhrada mzdy

⁽¹⁾ Organizace, jejich vedoucí pracovníci, jakož i vedoucí pracovníci organizačních jednotek těchto organizací jsou povinni umožňovat účast svých příslušníků na branné výchově.

⁽²⁾ Příprava branců, branná příprava vojáků v záloze a příprava občanů k civilní obraně se provádí především v mimopracovní době. Pokud k dosažení stanovených výcvikových cílů je nutno tyto druhy branné výchovy provádět také v pracovní době, je účast na nich překážkou v práci z důvodů obecného zájmu.¹⁾

§ 24

Náhrada škody

⁽¹⁾ Došlo-li u účastníka branné výchovy při plnění úkolů branné výchovy nebo v přímé souvislosti s ním k poškození na zdraví nebo k jeho smrti úrazem, řídí se náhrada škody tím vzniklé předpisy o odpovědnosti za škodu při pracovních úrazech.²⁾ Vláda Československé socialistické republiky může nařízením stanovit,

- a) v kterých případech a v jakém rozsahu náleží účastníkům branné výchovy vedle nároků na náhradu škody podle pracovněprávních předpisů jednorázové mimořádné odškodnění,
- b) v kterých případech a jak se zvyšuje jednorázové odškodnění náležející podle pracovněprávních předpisů pozůstalým po účastnících branné výchovy a kdy lze takové odškodnění přiznat osobám, které byly na účastníka branné výchovy odkázány výživou,
- c) v kterých případech může organizace provádějící brannou výchovu, i když neodpovídá za škodu vzniklou úrazem, následkem něhož účastník branné výchovy zemřel, přiznat pozůstalým po účastníku branné výchovy, popřípadě osobám, které byly na něj odkázány výživou, příspěvek ve výši jednorázového odškodnění pozůstalých.

⁽²⁾ Škoda, kterou způsobil účastník branné výchovy organizací, provádějící brannou výchovu při

¹⁾ § 124 zákoníku práce, zákon č. 49/1959 Sb., o jednotných zemědělských družstvech.

²⁾ § 190 až 203 a 206 zákoníku práce a § 44a odst. 3 vl. nař. č. 66/1965 Sb., kterým se provádí zákoník práce, ve znění vl. nař. č. 60/1970 Sb.

plnění úkolů branné výchovy nebo v přímé souvislosti s ním, se posuzuje jako škoda způsobená při plnění pracovních úkolů³⁾ s těmito odchylkami:

- a) účastník branné výchovy neodpovídá za škodu, která vyplývá z rizika plnění úkolů branné výchovy za ztížených podmínek,
- b) organizace nebo soud může určit náhradu škody způsobené organizací účastníkem branné výchovy při jejím provádění i pod její spodní hranici stanovenou pracovní právními předpisy, jestliže škoda byla způsobena v důsledku namáhavosti nebo obtížnosti výcviku.

³⁾ Náhrada škody způsobené při plnění úkolů branné výchovy v ostatních případech se řídí obecnými předpisy o náhradě škody.

⁴⁾ Vláda Československé socialistické republiky může nařízením upravit podrobnosti.

§ 25

Sociální zabezpečení

Sociální zabezpečení účastníků branné výchovy, kteří se stali plně (částečně) invalidními ná-

sledkem úrazu, který vznikl při plnění úkolů branné výchovy nebo v přímé souvislosti s ním, se řídí předpisy o sociálním zabezpečení.⁴⁾

Č Á S T D E V Ā T Ā

PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 26

¹⁾ Ustanovení dosavadních předpisů o přípravě občanů k obraně Československé socialistické republiky se vztahují na brannou výchovu podle tohoto zákona.⁵⁾

²⁾ Pokud dosavadní předpisy užívají pojem branná příprava, rozumí se tím branná výchova podle tohoto zákona.⁶⁾

§ 27

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1974.

Svoboda v. r.

Indra v. r.

Dr. Strougal v. r.

³⁾ § 172 až 186 zákoníku práce.

⁴⁾ § 41 zákona č. 101/1964 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 5/1972 Sb.), § 76 odst. 1 zákona č. 103/1964 Sb., o sociálním zabezpečení družstevních rolníků, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 8/1972 Sb.) a předpisy vydané k jejich provádění.

⁵⁾ Zákon č. 40/1961 Sb., o obraně Československé socialistické republiky.

⁶⁾ § 18 zákona č. 40/1961 Sb., o obraně Československé socialistické republiky.

74**Z Á K O N**

ze dne 28. června 1973,

kterým se mění zákon č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních

Federální shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně: o dobrovolných organizacích a shromážděních, se nevztahují na odborové organizace.

Čl. I

Ustanovení § 1 až 5 zákona č. 68/1951 Sb.,

Čl. II

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Svoboda v. r.**Indra v. r.****Dr. Štrougal v. r.****75****U S N E S E N Í****předsednictva Federálního shromáždění Československé socialistické republiky**

ze dne 28. června 1973

o vyhlášení doplňovacích voleb ve volebním obvodu č. 76 pro volby do Sněmovny lidu Federálního shromáždění Československé socialistické republiky

Předsednictvo Federálního shromáždění vyhláší podle čl. 59 ústavního zákona o československé federaci a podle § 50 zákona č. 44/1971 Sb., o volbách do Federálního shromáždění, doplňovací volby ve volebním obvodu č. 76 pro volby do Sněmovny lidu Federálního shromáždění na sobotu dne 8. září 1973.

Indra v. r.

76**USNESENÍ****předsednictva České národní rady**

ze dne 29. června 1973

**o vyhlášení doplňovací volby do Západočeského krajského národního výboru
ve volebním obvodu č. 26 (Karlovy Vary II)**

Předsednictvo České národní rady podle § 50 odst. 1 zákona ČNR č. 54/1971 Sb., o volbách do národních výborů v České socialistické republice, vyhlašuje doplňovací volbu do Západočeského krajského národního výboru ve volebním obvodu č. 26 (Karlovy Vary II) a stanoví den jejího konání na pátek dne 31. srpna 1973.

Erban v. r.

77**USNESENÍ****předsednictva Slovenské národní rady**

ze dne 19. června 1973

**o vyhlášení doplňovacích voleb do Národního výboru hlavního města SSR Bratislavy
ve volebním obvodu č. 53**

Předsednictvo Slovenské národní rady podle § 50 odst. 1 zákona SNR č. 56/1971 Sb., o volbách do národních výborů v Slovenské socialistické republice, vyhlašuje doplňovací volby do Národního výboru hlavního města SSR Bratislavy ve volebním obvodu č. 53 a stanoví den jejich konání na čtvrtek dne 5. července 1973.

Klokoč v. r.

78

VYHLÁŠKA

federálního ministerstva financí

ze dne 13. června 1973

o vydání pamětních stříbrných padesátikorun k 200. výročí narození Josefa Jungmanna

Federální ministerstvo financí podle § 3 odst. 2 zákona č. 41/1953 Sb. a na základě § 2 odst. 2 vládního nařízení č. 35/1954 Sb., o pamětních mincích, vyhlašuje:

§ 1

(1) K 200. výročí narození českého národního buditele Josefa Jungmanna se vydávají pamětní stříbrné padesátikoruny.

(2) Pamětní stříbrné padesátikoruny se razí ze slitiny o 700 dílech stříbra a 300 dílech mědi. Hrubá váha padesátikoruny je 13 g. Při ražbě je dovolena odchylka nahoru i dolů v hrubé váze $10/1000$ a v obsahu stříbra $5/1000$. Průměr padesátikoruny je 31 mm, její hrana je hladká s ornamentálním vlisem složeným z opakujících se skupin tří teček a kosočtverců.

(3) Na líci pamětní stříbrné padesátikoruny je státní znak Československé socialistické republiky, kolem kterého je v opise zleva do kruhu nápis „ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA“. Označení hodnoty „50“ je umístěno pod státním znakem dole.

(4) Na rubu pamětní stříbrné padesátikoruny je pravý profil Josefa Jungmanna. Jeho jméno „JOSEF JUNGMANN“ je umístěno ve dvou řádcích pod portrétem. Pod jménem ve třetím řádku jsou letopočty „1773 1973“. Návrh padesátikoruny je dílem akademického sochaře Petra Formánka, jehož značka „F“ je umístěna uprostřed dole.

§ 2

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Ministr:

Doc. Ing. Rohlíček, DrSc. v. r.

